

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ЛЬВІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ»**

Кафедра менеджменту та міжнародного бізнесу

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних (семінарських) занять з дисципліни
ОК 06. – «ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 073 «Менеджмент»
(менеджмент організацій і адміністрування)**

Процак К.В. Методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять з дисципліни «Публічне адміністрування» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» (менеджмент організацій і адміністрування). Львів : ВНЗ «ПрАТ «Львівський інститут менеджменту», 2024. 21 с.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту та міжнародного бізнесу
Протокол №1 від 01 серпня 2024 р.

Схвалено науково-методичною радою Львівського інституту менеджменту
Протокол № 1 від 02 серпня 2024 р.

ВСТУП

Дисципліна «Публічне адміністрування» спрямована на формування у студентів сучасного системного та ризикоорієнтованого мислення, набуття ними комплексу фундаментальних знань у сфері управління організацією, оволодіння практичними навичками професійної діяльності з використанням новітнього управлінського інструментарію для досягнення поставлених цілей в умовах, що змінюються. Дисципліна зорієнтована на отримання фахових компетентностей щодо здатностей ефективно управляти організаційними змінами, вибудовувати сучасні моделі і системи управління, володіння новітніми технологіями здійснення управлінського впливу та прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності і ризику, забезпечувати ефективний та результативний розвиток організації.

Предметом дисципліни «Публічне адміністрування» є процес досягнення національних цілей та інтересів через організацію діяльності суб'єктів публічної сфери, у тому числі законодавчих, виконавчих і судових інститутів та інституцій місцевого самоврядування.

Мета вивчення дисципліни – оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного адміністрування та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єктам публічного адміністрування, в тому числі для органів державної влади і місцевого самоврядування.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є

- узагальнення теоретичних засад у сфері публічного адміністрування, розуміння основних тенденцій та напрямів їх еволюції;
- визначення суті, законів, принципів і механізмів публічного адміністрування в розвитку суспільства;
- опанування основами методології, технологіями
- оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загально-цивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків;
- набуття навичок розробки та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Зміст (теми) занять	ДФН, год.	ЗФН, год
1.	Тема 1. Предмет та методологічна основа публічного адміністрування	1	
2.	Тема 2. Основні теорії управління суспільством	1	
3.	Тема 3. Публічна сфера - єдність економічної, соціальної та політичної сфер	1	
4.	Тема 4. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.	1	

5.	Тема 5. Публічне адміністрування та влада	1	3
6.	Тема 6. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада	1	
7.	Тема 7. Закони та принципи публічного адміністрування	1	
8.	Тема 8. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	1	
9.	Тема 9. Цінності та «дерево цілей» публічного адміністрування	1	3
10.	Тема 10. Механізми, органи, методи та стилі публічного адміністрування	1	
11.	Тема 11. Бюрократія в системі публічного адміністрування	1	
12.	Тема 12. Антикорупційна діяльність в сфері публічного адміністрування	1	
13.	Тема 13. Результативність та ефективність публічного адміністрування	1	
14.	Тема 14. Основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері	1	
15.	Тема 15. Публічне адміністрування та економіка	2	
Разом		16	6

Практичне заняття 1. Теми 1,2

Зміст заняття

1. Поняття публічного адміністрування та підходи до його розуміння.
 2. Роль публічного адміністрування у розвитку суспільства і країни.
- Об'єкт і суб'єкт у публічному адмініструванні.
3. Публічне адміністрування в системі знань.
 4. Методологічні підходи до публічного адміністрування.
 5. Теорії управління суспільством і державою.
 6. Еволюція публічного адміністрування в умовах глобалізації.

Завдання 1

Розформуєте наведені заходи до відповідних методів публічного адміністрування до яких вони відносяться: інструктаж, перевірка документів, роз'яснення чи коментар окремих положень нормативно-правових актів, нагородження Орденом «За заслуги» I ступеня, призначення на вищу посаду, нагородження грошовою винагородою. Відповіді внесіть у таблицю.

Таблиця

Методи публічного адміністрування залежно від міри використання владних повноважень

Методи переконання	Методи заохочення	Методи примусу

Завдання 2

До яких методів публічного адміністрування залежно від міри використання владних повноважень публічної адміністрації належать наступні описані ситуації:

1. За порушення встановлених Законом «Про запобігання корупції» вимог, заборон та обмежень депутати районної та місцевих рад, сільські, міські голови, посадові особи місцевого самоврядування притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.
2. Міська рада прийняла рішення «Про стимулюючі виплати керівництву міської ради, керівникам, заступникам керівників і працівникам виконавчих органів міської ради», яким встановила граничний рівень

надбавки за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи та премії керівникам, їх заступникам та спеціалістам міської ради.

Завдання 3

Розгляньте ситуацію:

Ви – начальник комунального підприємства «Старий Сихів». Упродовж тривалого періоду «Старий Сихів» функціонує неефективно, більшість мешканців починають відмовлятися від послуг КП у зв'язку з низькою їхньою якістю. Будинки, що обслуговуються даним КП споруджені у 70-их роках минулого століття, із зовнішньої сторони оформлені облицювальною плиткою, яка осипається, погіршуючи зовнішній вигляд і житлово-експлуатаційні властивості будівельних конструкцій. З метою покращення благоустрою вами прийнято рішення використати АРТ- дизайн для оформлення фасадів будинків, що обслуговуються КП. Як показує досвід зарубіжних країн, АРТ-дизайн позитивно впливає на самопочуття мешканців; формує в них бережливе ставлення до всього оточуючого, у зв'язку з чим забрудненість дворів знижується на 60%. Крім цього при оформленні фасадів використовуються будівельні суміші високостійкі до механічних і атмосферних впливів. Для забезпечення реалізації даного рішення залучено 2 комп'ютерних дизайнери (оскільки жоден працівник КП не володіє комп'ютерною графікою) і залучено бригаду майстрів, які мають необхідний досвід роботи. Даний інноваційний підхід неоднозначно сприйнятий як працівниками КП так і мешканцями будинків: працівниками влаштовано акцію протесту, яку масово підтримали люди похилого віку, а жителі віком 16-40 років організували збір підписів на підтримку даного рішення

Завдання

1. Визначте, які методи публічного адміністрування залежно від міри використання владних повноважень можна використати у даній ситуації? Опишіть різні варіанти

Завдання 3

Відберіть із наведених тверджень позитивні і негативні сторони бюрократії:

- лояльність кожного працівника щодо організації загалом, прагнення дотримуватися встановлених правил, діяльність в інтересах цілого
- дії індивіда максимально передбачувані і легко координовані;
- однозначність стосунків в організації;
- нестача гнучкості, потрібної для адекватного реагування на нестандартні ситуації;
- безособовість, відчуженість від індивіда;
- шаблонність мислення і дій, що, в свою чергу, виявляється в нездатності допустити можливість непередбачуваних наслідків будь-якої дії, яка не вписується в шаблон.

Завдання 2.

Заповніть таблицю, узагальнюючи знання основних теорії та концепцій управління суспільством.

Назва теорії чи концепції	Коротка суть застосування	Основні принципи	Представники (засновники) теорії

Завдання 4

Здійсніть порівняльну характеристику бюрократичної системи управління та моделі публічного менеджменту, заповнивши таблицю.

Критерії - відмінності	Модель управління	
	<i>Система бюрократичного управління</i>	<i>Модель публічного менеджменту</i>
<i>Зосередження уваги, зусиль і ресурсів</i>	На власних потребах і перспективах	На потребах і перспективах споживача
<i>Тип внутрішніх структури і відносин</i>		
<i>Спосіб оцінки власної діяльності й ефективності</i>		
<i>Гнучкість структури</i>		
<i>Зворотний зв'язок</i>		
<i>Структура розподілу праці</i>		

Література: [1,2,3,11].

Практичне заняття 2. Тема 3

Зміст заняття

1. Публічне адміністрування в різних суспільних сферах.
2. Взаємовідносини держави і людини.
3. Взаємовідносини публічних органів і соціальних колективів.
4. Публічне адміністрування і суспільство.

Методичні поради до проведення заняття

На занятті студенти повинні прослідкувати взаємозв'язок економічної теорії, соціології та політології, співвідношення економіки та політичної економії, а також вивчити особливості державного регулювання різних сторін суспільства та поведінки людей у економічній і політичній сферах. Розглянути соціальну сферу в контексті публічного адміністрування і людини, а саме - її прав та обов'язків по відношенню до держави, і навпаки, прав та обов'язків держави по відношенню до особистості; публічного адміністрування і колективу, відносини між якими визначаються процесами формування колективу, природою колективу та позицією по відношенню до державної влади, публічного адміністрування і суспільства.

Завдання 1

Розгляньте кейс:

Голови комітетів самоорганізації населення м. Миколаєва розробили та подали на розгляд міської ради перспективні плани розвитку власних територій. Наприклад, у програмі розвитку дуже проблемного і складного мікрорайону «Ялти» було передбачено фінансування лише за рахунок бюджетних коштів і коштів населення. Але вже програма розвитку території «Сухий Фонтан» планувала залучення інвестиційних грошей. Було багато спречань, зібрань, відбулась зміна керівництва комітету «Сухий Фонтан» але згадана програма діє і члени комітету ретельно слідкують за додержанням інвестором своїх зобов'язань.

Таким чином, один з елітних районів міста перетворюється на краще. За відсутності бюджетних коштів у ньому проводиться ремонт дахів, під'їздів, заміна комунікаційних мереж.

Наступним кроком у діяльності комітетів стало залучення міської влади до участі у вирішенні своїх локальних проблем.

Завдяки тісному співробітництву з неурядовою організацією «Фонд розвитку міста Миколаєва» при підтримці міжнародних донорів вдалось організувати вельми яскраву інформаційно-роз'яснювальну кампанію, спрямовану на ліквідацію звалищ сміття на теренах двох комітетів. За рахунок коштів, отриманих в ході розробки грантів, вирішено питання оплати ефірного часу й подачі у пресі матеріалів таким чином, що керівництво міста й району розташування комітетів, незважаючи на брак грошей, знайшло можливість надати допомогу у виділенні контейнерів для збору сміття і техніки для вивозу звалищ, що утворились на територіях.

За ініціативою ММГО «Фонд розвитку міста Миколаєва» для активу комітетів самоорганізації населення, представників ОСББ, громадських організацій, ініціативних груп проводяться семінари, круглі столи, зустрічі з керівництвом міста, семінари-тренінги для керівного складу організацій самоорганізації населення з питань розробки та написання програм, що матимуть, як фінансову основу, грантові кошти.

Наразі один з комітетів почав реалізацію програми із збору та сортування ТПВ із залученням до цієї справи школярів, розглядається питання про використання частки території одного з органів самоорганізації населення під створення засобів утилізації відходів з послідуочим зароблянням коштів на потреби комітету. На території, звільненій від сміття, натомість планується висадка зелених насаджень.

Силами іншого комітету, що постав на захист зелених насаджень, вдалось припинити вирубку дерев у красивішому куточку міста на прибережній території. На захист паркової зони вийшло майже все населення мікрорайону. Наміри вандалізму пересічено, на будівельні роботи на цій території міською радою накладено мораторій.

Тут необхідно уточнити, що згадана територія належить Міністерству Оборони України. Міська рада досить давно дала згоду на прийняття у комунальну власність житла, що належить Міністерству Оборони, неодноразово зверталась до військового керівництва з метою прискорення даного процесу, але воно не торопиться вирішити проблему. Від такої невирішеності страждають конкретні люди – житло приходить у непригодний

стан. Цим скористались незаконні забудовники. І саме завдяки діяльності комітету самоорганізації населення стало можливим припинити беззаконня.

Варто відзначити й те, що при проведенні переговорів з будівельниками керівництво даного комітету самоорганізації населення скористалося допомогою іншої громадської організації «Правозахисник».

Слід відзначити окремо систему формування системи методичного забезпечення діяльності органів самоорганізації населення у Миколаєві. Спільними силами різних організацій і, насамперед, ММГО «Фонд розвитку міста Миколаєва» надруковані методичні рекомендації з утворення комітетів самоорганізації, громадських організацій, організації їх роботи, оформлення документації, пошуку можливих джерел фінансування діяльності. Створено консультативно-методичний центр самоорганізації населення, куди представники комітетів самоорганізації та ініціативні групи можуть звернутись за порадою.

Завдання

Назвіть приклади форм публічного адміністрування за різними класифікаційними ознаками.

Контрольні запитання

1. У чому полягає сутність публічного адміністрування та основні підходи до його розуміння?
2. Якою є методологічна основа публічного адміністрування?
3. Охарактеризувати концептуальні підходи до управління суспільством.
4. Як здійснюється трансформація держави та еволюція публічного адміністрування в умовах глобалізації?

Контрольні запитання

1. Розкрийте особливості державного регулювання різних сторін суспільства.
2. Проаналізуйте взаємозв'язок публічного адміністрування та особистості.
3. Як здійснюються взаємовідносини державних органів і соціальних колективів?
4. Розгляньте використання ринкових механізмів у політичній сфері та сфері публічного адміністрування.

Література: [1,2,3,11].

Практичне заняття 3. Тема 4

Зміст заняття

1. Основні етапи розвитку теорії громадянського суспільства.
2. Принципи громадянського суспільства.
3. Значення теорії громадянського суспільства для демократизації суспільно-політичного життя.
4. Інституції громадянського суспільства.
5. Зміст і форми діяльності соціальної та духовної сфер громадянського

суспільства.

Методичні поради до проведення заняття

Для закріплення лекційного матеріалу студенти мають проаналізувати громадянське суспільство як історичний феномен, що виражений у сукупності специфічних інститутів, які виникають на певному етапі розвитку особистості й суспільства і проходять ряд соціальних, політичних та ідеологічних трансформацій. Здійснити ідейно-теоретичне обґрунтування громадянського суспільства в спадщині політичних мислителів Нового часу, та розглянути сучасні його трактування щодо розвиненого громадянського суспільства в демократичній правовій державі. У процесі практичного заняття студентам необхідно розглянути головні риси та демократичні функції громадянського суспільства, які виділив і обґрунтував американський вчений Ларі Даймонд. Провести порівняльний аналіз громадянського суспільства на Заході і в Україні на основі розвитку правової свідомості й утвердження громадянськості.

Завдання 1

Заповніть таблицю, узагальнюючи знання про встановлення громадянського суспільства.

<i>Принципи громадянського суспільства</i>	<i>Ознаки громадянського суспільства</i>	<i>Суб'єкти громадянського суспільства</i>

Завдання 2

Здійсніть порівняльну характеристику громадянського суспільства і визначіть ступінь його розвитку в Україні, заповнивши таблицю.

<i>Ознака</i>	<i>Сутність</i>	<i>Сучасна ситуація в Україні</i>

Контрольні запитання

1. Обґрунтуйте взаємозв'язок демократії та громадянського суспільства.
2. Проаналізуйте поняття «правова держава», визначте ступінь її залежності від рівня розвитку громадянського суспільства.
3. Охарактеризуйте з політико-правової точки зору інститут громадянства та його роль у сучасному розвитку українського суспільства.
4. Які сучасні форми взаємодії між громадянським суспільством і державою існують в демократичних суспільствах?

Література: [6,7,8,14].

Практичне заняття 4. Теми 5-6

Зміст заняття

1. Зміст поняття влади, її основні типи, роди та види.
2. Співвідношення понять «політична влада» і «державна влада».
3. Відповідальність влади перед суспільством.
4. Джерела формування політичної влади в Україні.
5. Повноваження муніципального утворення.
6. Правові основи місцевого самоврядування.

Методичні поради до проведення заняття

Розглядаючи на практичному занятті феномен влади студенти мають проаналізувати типи влади за існуючим у державі соціально-політичним

устроєм, а саме: тоталітарним, авторитарним або демократичним, а також взаємозв'язані та взаємодіючі рівні, на яких створюється і функціонує влади у суспільстві: макрорівні вищих центральних політичних інститутів, вищих державних установ та організацій, керівних органів політичних партій і провідних суспільних організацій; середньому («мезорівні») рівні у регіональних, обласних та районних масштабах); мікрорівні стосунків між людьми, малими групами та всередині них, котрі створюють загальну картину політичних відносин, настроїв, рухів у суспільстві і сферах його політичного та суспільного самоуправління. Визначити сфери управління та компетенції місцевого самоврядування, представницькі і виконавчі органи місцевого самоврядування та інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні (вибори органів місцевого самоврядування, місцевий референдум, загальні збори громадян, органи самоорганізації населення).

Завдання 1

Ознайомтеся з методикою визначення прожиткового мінімуму на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення і поміркуйте, які основні складові сучасних витрат вона не враховує.

Завдання 2

Дослідіть, який розмір прожиткового мінімуму на сьогоднішній день становить для працездатних осіб, для дітей, для людей, які втратили працездатність та інвалідів.

Практичні завдання до теми 6

Завдання 1

Виберіть найбільш правильну відповідь: «міське самоврядування – це

- а) це діяльність міських, сільських, районних рад;
- б) спроможність, здатність територіальних громад, жителів, які проживають в населених пунктах самостійно вирішувати місцеві питання;
- в) це діяльність державної влади на місцях для реалізації потреб громад;

Відповідь обґрунтуйте

Завдання 2.

Поясніть суть основних складових децентралізації – адміністративної, демократичної, економічної та фінансової.

Завдання 3.

Поміркуйте, які можуть бути види місцевих запозичень, вкажіть їх переваги та недоліки.

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте поняття влади, її основні типи, роди та види.
2. Розгляньте публічну владу та її різновиди.
3. Проаналізуйте політичну діяльність у суспільстві та її основні види.
4. Обґрунтуйте формування владних структур у сучасному українському суспільстві.
5. Розкрийте поняття муніципального утворення і місцевого самоврядування.

Література: [3,5,7,11].

Практичне заняття 5. Теми 7-8

Зміст заняття

1. Управління суспільством як головне призначення публічного адміністрування.
2. Об'єктивні закони соціального управління.
3. Державно-управлінські рішення як об'єкт політичного прогнозування.
4. Механізми реалізації управлінських рішень.
5. Алгоритм ухвалення політичного рішення.

Методичні поради до проведення заняття

На практичному занятті студенти особливу увагу мають зосередити на сучасних вимогах до підвищення державного управління, що зумовлює об'єктивну необхідність розроблення та впровадження принципово нових чи кардинально модернізованих підходів у процесі виконання складних і важливих завдань державно-управлінської діяльності, що безпосередньо залежить від міри пізнання законів, закономірностей державного управління, його загальних і спеціальних принципів з урахуванням можливостей конкретної ситуації. Здійснити аналіз і характеристику основних принципів публічного адміністрування як найбільш свідомої форми використання об'єктивних законів суспільства в практиці управління. Оскільки підвищення ефективності державного управління пов'язується з удосконаленням існуючих і розробленням нових методів і процедур прийняття й реалізації управлінських рішень, застосуванням сучасних засобів їх підтримки, студентам доречно прослідкувати процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень на основі системного аналізу, який виходить з таких принципів: розгляд зовнішнього середовища як рівнозначної сторони; розгортання мети; багаторівневий спосіб висунення мети; аналіз взаємозв'язків між цілями на всіх рівнях управління; кількісна оцінка витрат ресурсів та ефективність результатів за кожною альтернативою; багатокритеріальний підхід до оцінки того варіанта, який може бути оцінений як найкращий, тобто оптимальний.

Завдання 1

З'єднайте визначення з першої колонки із правильним тлумаченням визначень з другої:

Адміністративна послуга -	період від отримання вхідного пакету від суб'єкта звернення до видачі йому вихідного пакету (результату послуги).
Реєстр адміністративних послуг	орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги.
Строк надання адміністративної послуги	сукупність характеристик адміністративної послуги, що визначають її здатність задовольняти встановлені або очікувані потреби замовника.
Суб'єкт надання адміністративної послуги (СНАП) (надавач послуги)	перелік адміністративних послуг, які надаються відповідно до законодавства адміністративними органами.

Суб'єкт звернення(замовник, одержувач послуги)	комплект документів, сформований відповідно до вимог чинного законодавства, який замовник повинен подати для здійснення адміністративних процедур і отримання адміністративної послуги.
Перелік вхідних документів (Вхідний пакет)	фізична особа, юридична особа, яка звертається за отриманням адміністративних послуг;
Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП)	результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону;
Якість адміністративної послуги	це постійно діючий робочий орган або структурний підрозділ виконавчого органу міської, селищної ради або Київської, Севастопольської міської державної адміністрації, районної, районної у містах Києві, Севастополі державної адміністрації, в якому надаються адміністративні послуги через адміністратора шляхом його взаємодії з суб'єктами надання адміністративних послуг.

Завдання 2

Поміркуйте, досвід якої з держав Європи у реформуванні надання адміністративних послуг є найбільш близьким для України.

Контрольні запитання

1. Проаналізуйте публічне адміністрування з позицій управління суспільством.
2. Обґрунтуйте загальні закони суспільного розвитку.
3. Здійсніть характеристику основних принципів публічного адміністрування.
4. Розкрийте сутність і механізм прийняття державно-управлінських рішень.
5. Окресліть основні стадії процесу прийняття управлінських рішень.
6. Обґрунтуйте ефективність політичних рішень як необхідної умови формування альтернативної цивілізації.

Література: [1,2,3,11].

Практичне заняття 6. Теми 9-10

Зміст заняття

1. Перспективи трансформації українського суспільства на засадах політичного плюралізму.
2. Об'єктивна обумовленість і межі суб'єктивного вибору форм і методів в публічному управлінні.
3. Форми і методи безпосередньої демократії в публічному адмініструванні.
4. Характеристика адміністративно-державного (бюрократичного) управління та сучасні тенденції його функціонування.

Методичні поради до проведення заняття

Розпочати практичне заняття доречно з аналізу переходу людської цивілізації від цінностей модерну до постмодерну, який є найважчим періодом

в історії людства за останнє тисячоліття, оскільки він відображає всезагальну кризу, агонію індустріального суспільства, що неминуче тягне за собою кризові ситуації та потрясіння в окремих державах, цілих регіонах і в загальносвітовому масштабі. У цьому контексті студенти мають обґрунтувати роль держави як спеціального інституту для регулювання подібних процесів за допомогою механізмів управління, які визначаються як практичні заходи, засоби, важелі, стимули впливу на суспільство, виробництво, будь-яку соціальну систему з метою досягнення поставлених цілей. Доречно розглянути структуру цілей державного управління з аналізом основних і конкретизуючих (цілей нижчого рівня) та побудувати «дерево» цілей на основі визначення стратегічної цілі й розбивки її на цілі нижчого порядку. У контексті аналізу механізмів, органів, методів та стилів публічного адміністрування студенти мають вивчити особливості політичних систем: конституційної, ліберально-демократичної, авторитарної, тоталітарної, які зростають на тлі своєрідного, неповторного природного, соціального, економічного та духовного середовища й відповідно до власних внутрішніх, політичних, обставин, досвіду і традицій унікальні. Аналізуючи об'єктивну обумовленість і межі суб'єктивного вибору форм і методів управління, необхідно їх класифікувати на економічні, адміністративні та ідеологічні методи управлінської діяльності та надати характеристику і сфери застосування.

Завдання 1

Розташуйте назви моделей контрактів ДПП між державним і приватним секторами в проектах ДПП та їх визначення: (з'єднайте цифру з відповідною буквою)

1. Production Sharing Agreement – "Угоди про розподіл продукції":	А) приватний сектор фінансує, будує, володіє і експлуатує споруду або надає послугу на основі довічного володіння чи оренди.
2. Operation License – "Право на експлуатацію"	Б) цей тип є схожим на розглянутий вище. відмінність полягає в тому, що приватна сторона приймає в управління вже існуючий об'єкт і в її обов'язки входить його відновити.
3. BLOT (Build – Lease – Operate – Transfer) – "Будівництво – оренда – експлуатація – передача"	В) приватний оператор одержує право (ліцензію) на виробництво і надання суспільної послуги, як правило, на певний період. Така модель часто використовується в проектах з інформаційних технологій.
4. Finance Only – "Участь у фінансуванні"	Г) приватний сектор проектує і будує об'єкти інфраструктури на основі будівельного контракту негайної експлуатації для задоволення запитів державного сектора на послуги, які часто надаються по фіксованій ціні.
5. O&M (Operation & Maintenance Contract) – Контракт на експлуатацію і обслуговування	Д) як правило держава доручає приватному інвестору на визначений строк проведення пошуку, розвідки та видобування корисних копалин на визначеній ділянці надр та ведення пов'язаних з угодою робіт, а інвестор зобов'язується виконати доручені роботи за свій рахунок і на свій ризик з наступною компенсацією витрат і отриманням плати (винагороди) у вигляді частини прибуткової продукції.
6. DB (Design – Build) – "Проектування – будівництво":	Е) перевага цього підходу полягає в тому, що він містить у собі відповідальність приватного сектора щодо виконання одразу декількох функцій: проектування, будівництво та утримання об'єкту.
7. DBFO (Design – Build – Finance – Operate) –	Є) приватне підприємство відповідно до умов контракту експлуатує певний період часу майно, що належить державному сектору. Право

"Проектування будівництва фінансування експлуатація"	–	власності на майно зберігається за державною структурою
8.BOT (Build – Operate – Transfer)	–	Ж) приватна компанія одержує право на фінансування, проектування, будівництво і експлуатацію орендованої споруди (а також і стягування платні із споживачів послуги) на період оренди, вносячи рентну платню
9.BOOT (Build – Own – Operate – Transfer)	–	З) контракти, спеціально розроблені для великих інвестиційних проектів з нового будівництва або реконструкції. Відповідальність за інвестиції та отримання прибутку лежить на приватному інвесторі
10.BBO (Buy – Build – Operate) – "Придбання будівництва експлуатація"	–	І) приватна структура (як правило, компанія з надання фінансових послуг) фінансує проект напряму або за допомогою різних механізмів, таких, як довгострокова оренда або випуск цінних паперів (облігацій);
11.ROT (Reconstruct – Operate – Transfer) "Відновлення управління – передача"	–	К) передача державного майна приватній або квазідержавній структурі на умовах контракту, згідно з яким майно повинне бути модернізовано і експлуатуватися певний період часу.
12.DBOT (Design – Build – Operate – Transfer) "Проектування будівництва управління – передача"	–	Л) приватний сектор проектує, фінансує, будує і експлуатує нову споруду на основі і в період довгострокової оренди. Приватний сектор передає нову споруду державному сектору після закінчення оренди
13.BOO (Build – Own – Operate) – "Будівництво володіння експлуатація"	–	М) приватна структура одержує дозвіл на будівництво за власний кошт і експлуатацію споруди (а також на стягування плати за її використання) на певний період, після закінчення якого право власності повертається державі;

Завдання 2

Поміркуйте та опишіть спільні та відмінні риси краудсорсингу та краудфандингу.

Завдання 3.

Дослідіть, які в Україні функціонують краудфандингові платформи і які особливості їхньої діяльності.

Завдання 4.

Робота в команді

Сформулювати перелік необхідних для діяльності громадських та благодійних організацій ресурсів (можна обрати організації зі сфери освіти, соціальних послуг, охорони здоров'я, культури).

Під час презентацій підгруп види ресурсів потрібноструктурувати.

Додаткова інформація:

Основні види ресурсів, які можуть бути залучені в результаті фандрейзингової діяльності:

- Фінансові ресурси (наприклад, гранти від донорських організацій, членські внески, добродійні пожертвування від фізичних і юридичних осіб тощо).
- Матеріальні ресурси (різні види товарів, безкоштовно переданих організації).

- Людські ресурси (праця волонтерів, що виконують певні види робіт, які необхідні організації для реалізації її статутних цілей).
- Професійні ресурси (послуги фахівців, що безкоштовно надаються, наприклад юридичні консультації, допомога в розробці інформаційних матеріалів тощо).
- Інформаційно-методичні ресурси, які включають друкарські видання, інші інформаційні матеріали, тренінги, розміщення реклами, піар тощо.

Контрольні запитання

1. Визначте сучасні цінності та цілі суспільства і держави.
2. Проаналізуйте гуманістичні детермінанти політики.
3. Розкрийте категорію права як основної регулятивної підсистеми в публічному управлінні.
4. Охарактеризуйте механізми, органи, методи та стилі публічного адміністрування.
5. Здійсніть аналіз бюрократії в системі публічного адміністрування.

Література: [7,9,4,12].

Практичне заняття 7. Теми 11-12

Зміст заняття

1. Фактори запобігання проявам корупції в публічному адмініструванні.
2. Корупція у сфері надання адміністративних послуг та контрольно-наглядовій діяльності.
3. Виміри результативності та ефективності публічного адміністрування.
4. Зарубіжні концепти трансформації публічної адміністрації: уроки для України.
5. Адміністративна реформа як фактор якості надання публічних послуг та функціонування державної служби.

Методичні поради до проведення заняття У процесі проведення заняття, перш за все, студенти мають проаналізувати поняття корупції та корупційних дій, оскільки за макроекономічними і політекономічними дослідженнями, корупція є найбільшою перепорою до економічного зростання і розвитку, здатною поставити під загрозу будь-які перетворення. Доречно виокремити зони «підвищеного» ризику проявів корупції в Україні та визначити фактори запобігання проявам корупції: політичний, нормативно-правовий, організаційний, економічний, кадровий, морально- психологічний. На основі дослідження політичних, правових та організаційних механізмів подолання корупції в зарубіжних країнах, студенти мають запропонувати шляхи удосконалення надання публічних послуг громадянам України у контексті децентралізації владних повноважень. Аналізуючи загальну соціальну ефективність державного управління студентам слід розглянути сучасну українську реальність щодо вимірів продуктивності, факторів і критеріїв результативності та ефективності публічного адміністрування.

Завдання 1

Підтвердіть чи спростуйте наведені нижче твердження відповідями: так – ні:

- 1) корупція – це зловживання владними повноваженнями в особистих

інтересах;

- 2) Корупцію, при бажанні влади та суспільства, можна подолати;
- 3) Предметом корупції є лише грошовий хабар;
- 4) Кронізм – це вид корупційних відносин, який означає «кумівництво»;
- 5) В Україні створено два органи виконавчої влади задля проведення антикорупційних реформ: Національне агентство з питань запобігання корупції та Національне антикорупційне бюро України

Контрольні запитання

1. Розкрийте поняття корупції та корупційних дій в публічному адмініструванні.
2. Проаналізуйте корупційні ризики у сфері надання адміністративних послуг.
3. Визначте корупційні ризики в контрольно-наглядовій діяльності публічної адміністрації.
4. Здійсніть аналіз заходів зарубіжних країн у боротьбі з корупцією.
5. Обґрунтуйте результативність та ефективність публічного адміністрування.

Література: [6,7,10,11].

Практичне заняття 8. Теми 13, 14

Зміст заняття

1. Соціальна політика держави та її основні складові.
2. Соціальний конфлікт та його функції у суспільстві.
3. Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.
4. Зміст і функції державної економічної політики, її основні типи.
5. Механізм публічного регулювання економічних процесів у сучасній Україні.

Методичні поради до проведення заняття

Метою практичного заняття має стати вивчення механізмів забезпечення населення суспільними благами та основними видами соціальної допомоги держави як гаранта соціальної спрямованості ринкової економіки. Забезпечення державою соціальної безпеки людини, громадянина, населення, прав та інтересів споживачів. Студенти мають проаналізувати принципи оцінювання ефективності реалізації соціальної політики та зростання ролі позаекономічних факторів. Необхідно вивчити ситуацію, яка склалася у соціальній сфері в Україні і поставила перед суб'єктами соціальної політики проблему прогнозування, запобігання та оперативного подолання соціальних конфліктів. Доречно розглянути роль публічного адміністрування у сфері науки, культури і мистецтва щодо вживання заходів заборони псевдокультурного, деструктивних напрямків, пропаганди, спрямованої на підрив загальнолюдських цінностей, що руйнують духовний світ, здоров'я, моральність людей, пропаганди тероризму тощо. Дослідити основні напрями формування та характеристики сучасної економічної системи: від економіки індустріального типу до постіндустріальної

економіки та періоду криз і спадів у контексті напрямів державного регулювання цією сферою. На занятті студенти мають представити аналітичний звіт щодо визначення основних проблем економічної політики в Україні на сучасному етапі та окреслити нагальні завдання органів законодавчої і виконавчої гілок влади в напрямі управління економічними реформами.

Завдання 1

Ознайомтесь з практикою оцінки ефективності державного управління у розвинених країнах.

Усі країни Організації економічного співробітництва та розвитку розробили цілісну систему виконавчих критеріїв і, на національному рівні, мають обов'язкові програми щодо забезпечення підтримки даної системи оцінювання.

У США Федеральний уряд і більш ніж тридцять штатів мають законодавчо затверджені виконавчі критерії для своїх департаментів і муніципалітетів. Цей процес стає все більш динамічним у визначенні та уточненні критеріїв, оцінки їх відповідності як інтересам муніципалітетів, так і громадськості.

У Канаді федеральний уряд та всі провінції свою діяльність будують на затвердженій системі оцінки результативності. Починаючи з 2001 року муніципалітети Канади були залучені до реалізації нової програми оцінки результатів діяльності – першої повномасштабної програми такого виду в Північній Америці. Від муніципалітетів вимагалось надання в Міністерство муніципальних справ інформації щодо результатів діяльності відповідно до нових критеріїв її оцінки, а також звітувати перед платниками податків. Ця програма з оцінки результативності вміщує 35 оціночних критеріїв в 9 сферах діяльності муніципалітету з надання послуг.

Зазначена програма враховує ефективність та продуктивність муніципальних послуг, а саме:

відображає: більшість затрат по муніципалітетам; сферу провінціально-муніципальних інтересів;

допомагає поліпшити та спростити оцінку діяльності органів місцевої влади з боку громадськості;

оперує цифрами, які відносно легко зібрати, підрахувати та порівняти;

підпадає під муніципальну відповідальність.

У цілому програма з запровадження та застосування критеріїв оцінки є новою і для західних країн, де її використовують декілька останніх років. Але результати такі, що привертають до реалізації програми все більшу кількість країн та регіонів. У муніципальному секторі існує чимало прикладів застосування критеріїв оцінки результативності, які завжди дають відчутний ефект.

В Європейських системах управління використовуються такі системи забезпечення та оцінювання якості, як TQM (Total Quality Management), SQMS (Scottish Quality Management System), ISO (International Standardization) та інші.

У багатьох країнах використовують елементи зазначених критеріїв для оцінки як якості роботи, так і витрат на надання таких послуг як утримання доріг, парків, водопостачання, прибирання вулиць та ін.

Як зазначають деякі зарубіжні науковці, систематичний незалежний перегляд якості надання послуг повинен мати двоякий ефект:

підвищення якості послуг і сприяння досягненню кращих результатів;

виявлення ступеня неоднорідності якості послуг, що впливатиме на споживацький вибір.

Наприклад, при наданні такої послуги як водопостачання, в країнах-членах ОЕСР враховуються такі показники:

поточні витрати на обробку води (продуктивність обробки води);

поточні витрати на водопостачання (продуктивність водопостачання);

приблизні втрати води (% води, котрий не обраховується);

результати проб, тестування (результати тестів обробки води, обладнання та системи водопостачання);

кількість поломок по всім напрямкам постачання води по км труб;

мінімізація втрат води;

ефективність: вода збережена, безпечна та відповідає вимогам. Критерії оцінювання якості процесу водопостачання у місті Торонто наведено у табл.

Таблиця

Критерії оцінювання якості процесу водопостачання м. Торонто (Канада)

Сфера послуг та виміри	Очікувані результати	Визначення
Поточні витрати на обробку води	<i>Продуктивність</i> обробки води муніципалітетом	Поточні витрати на обробку води в млн л
Поточні витрати на водопостачання	<i>Продуктивність</i> муніципального водопостачання	Поточні витрати на водопостачання в км. трубопроводу
Приблизні втрати води	<i>Ефективність:</i> мінімізація втрат води	% води, котрий не йде в рахунок
Результати проб, тестування	<i>Ефективність:</i> вода збережена та відповідає потребам населення	Результати тестів по обробці води, обладнанню та системі водопостачання
Процес водопостачання	<i>Ефективність:</i> вода збережена, безпечна і відповідає нормам	Кількість поломок по всім напрямкам постачання води по км. труб

Завдання. Як можна використати світовий досвід з оцінки якості державного управління в Україні?

Розробіть критерії оцінювання якості певної державної послуги в Україні за прикладом оцінювання якості процесу водопостачання в Канаді.

Контрольні запитання

1. Розкрийте сутність державної соціальної політики та її структури.
2. Яка роль публічного адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами?
3. Здійсніть аналіз державного управління в сфері соціальних відносин.
4. Вивчіть публічне адміністрування у сфері культури і духовного життя суспільства.
5. Проаналізуйте основні напрями формування та розвитку сучасної економічної системи.
6. Здійсніть аналіз сучасних світових тенденцій у взаємовідносинах суспільства та бізнесу.
7. Охарактеризуйте економічну політику України.
8. Як здійснюється державне управління в сфері національної економіки?

Література: [2,5,7,9,13,15].

Практичне заняття 9. Тема 15

Зміст заняття

1. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян.
2. Поняття і види добровільних об'єднань.
3. Система органів управління добровільними об'єднаннями.
4. Управління у професійних спілках.
5. Поняття суспільно-господарського об'єднання та його особливості.
6. Політична, кримінальна, цивільно-правова, адміністративна та дисциплінарна відповідальність у публічному адмініструванні.

Методичні поради до проведення заняття

Практичне заняття необхідно присвятити аналізу поняття і видів добровільних об'єднань та загальним принципам управління в цих організаціях. Проаналізувати адміністративно-правовий статус об'єднань громадян та специфіку управління у виробничих кооперативах, господарських товариствах і релігійних об'єднаннях. Доречно вивчити відповідальність органів-державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб, недержавних організацій, органів і осіб, які не перебувають на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування за правопорушення у сфері публічного адміністрування, а також розглянути правопорушення і відповідальність при здійсненні міжнародної публічної діяльності.

Завдання 1

Посортуйте наведені характеристики на дві частини: ті, що належать сучасному лідеру публічного сектора і ті, що притаманні державному службовцю-бюрократу:

- постійно приймає інноваційні рішення і перебуває у творчому пошуку нових, більш ефективних підходів до аналізу, структурування й розв'язання суспільних проблем;
- ставиться до помилок як до закономірних явищ в адміністративній роботі, вміє виявляти та усувати їх причини, власні помилки сприймає як досвід;

- займається рутинною діяльністю, виконуючи тільки те, що задано, і лише зазначеним способом;
- зосереджується на процесі діяльності;
- не любить і побоюється змін;
- прагне постійно підвищувати свою професійну кваліфікацію у удосконалюватись;
- не любить і побоюється змін;
- уникає ризиків;
- прагне змін та нововведень;
- іде на ризики в разі потреби;
- уникає допущення помилок через небезпеку адміністративного покарання;
- зосереджує свою увагу на обмеженнях, бар'єрах та перешкодах;
- найбільшим пріоритетом вважає безпеку;
- зосереджується на результатах діяльності;
- не хоче перенавчатись та професійно вдосконалюватись;
- зосереджує свою увагу на нових можливостях та перспективах;
- найбільшим пріоритетом вважає необхідність досягнення якісних результатів роботи.

Контрольні запитання

1. Розкрийте зміст понять «об'єднання громадян» і «добровільні об'єднання» та здійсніть їх класифікацію за видами.
2. Обґрунтуйте загальні принципи управління в добровільних об'єднаннях. Правові та інші акти, що регулюють управління в добровільних об'єднаннях.
3. Вивчіть відповідальність державних і муніципальних організацій, органів, посадових осіб.
4. Обґрунтуйте відповідальність недержавних організацій, органів, осіб, які не перебувають на державній або муніципальній службі за правопорушення у сфері публічного управління.
5. Проаналізуйте правопорушення і відповідальність при здійсненні міжнародної публічної влади.

Література: [7,8,9,11,14].

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Базова:

1. Білокур Є. І., Калімбет А. Л., Сандул Я. М. Проблеми публічного адміністрування : навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) [Електронний ресурс]. Одеса : Фенікс, 2019. 98 с.
2. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.

3. Карий О. І., Бойко В. В., Процак К.В. Публічне адміністрування : підручник. Львів : Галицька видавнича спілка, 2024. 412 с.
4. Нагаєв В. М. Публічне адміністрування : електронний навчальний посібник. Харків : ХНАУ, 2018. 278 с.
5. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня «доктор філософії» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Укладач С. В. Майстро. Харків : НУЦЗУ, 2020. 55 с.
6. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / [Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, М. С. Ковтун та ін.] ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.
7. Петков В. П. Торяник В. М. Менеджмент у державному управлінні : навчальний посібник / за заг. ред. О. В. Негодченка. Стереотипне видання. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 404 с.

Додаткова

8. Громадянське суспільство України: політика сприяння та залучення, виклики та трансформації : аналіт. доп. / В. М. Яблонський та ін. ; за ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. Київ : НІСД, 2019. 112 с.
9. Дейнека О. Г. Дзядук Г. О. Антикорупційна діяльність у сфері публічного управління та адміністрування : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 51 с.
10. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 190 с.
11. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / [А. О. Азарова, Л. М. Ткачук, Л. О. Нікіфорова та ін.]. Вінниця : ВНТУ, 2019. 181 с.
12. Хрідочкін А. В., Віхляєв М. Ю. Публічне управління та адміністрування: словник термінів / за заг.ред. д.ю.н. проф. П. В. Макушева. Одеса : видавничий дім «Гельветика», 2021. 604 с.
13. Graycar, Adam (Ed.). Handbook of Corruption, Ethics and Integrity in Public Administration. Cheltenham: Edward Elgar Publishing. 2020. 512 pp. ISBN: 978 1 78990 090 3.

Інформаційні ресурси

14. Законодавство України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a>
15. Нормативні акти України. URL : www.nau.kiev.ua
16. www.kmu.gov.ua
17. Ресурсний центр розвитку громадських організацій. URL : <http://issuu.com/gurtrc/docs> 28

